

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ ԹԵՄԷՆ
ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ՝ ՆՈՐ ԶԵԼԱՆՏԱ

Գերշ. Տ. Ադան Արքեպս. Պալիոգեան, ընդառաջելով Նոր Զելանտայի Օգլընտ ֆաղափի մէջ հաստատուած Նոր Զելանտայի Հայոց Միութեան հրաւերին, Շր. 6 Յունիս 1998ի երեկոյեան մեկնեցաւ Օգլընտ Նոր Զելանտա: Առաջնորդ Սրբազան Հայրը Օգլընտի օղակայանին մէջ դիմաւորուեցաւ Վարչական կազմի, գաղութի անդամներու եւ Հոնկ Գոնկի ազգայիններէն Տիար Ժագ Մաքսանի կողմէ: Տիար Մաքսան, նոյն առաւօտուն Օգլընտ ժամանած էր, Առաջնորդ Ս. Հօր Թեմական այցելութեան ընկերակցելու:

Կիր. 7 Յունիսի առաւօտուն, վարչութեան ատենապետ, Տիար Արա Օվաննեսօֆֆի տան մէջ տեղի ունեցաւ ժողով մը, ուր քննարկուեցաւ գաղութի ապագան ու անոր գործունէութիւնը:

Նոյն օրը, յետ միջօրէին, Անկլիֆան-ներու եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ Սուրբ եւ անմահ պատարագ, զոր մատոյց Առաջնորդ Ս. Հայրը ու «Էջմիածինն ի Հօրէ, եւ լոյս փառաց ընդ նմա» քնարանով ֆարոգ մը խօսեցաւ: Ս. Պատարագին սպասարկեց Տիար Արա Օվաննեսօֆֆի, իսկ երգեցողութիւնը կատարեց գաղութի տիկիներէն կազմուած երգչախումբ մը, ղեկավարութեամբ Տիար Նշան Պասմանեանի եւ մենակատարութեամբ Այտա Գալստեանի: Ս. Պատարագին ներկայ էին Անկլիֆան եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւը, Բանկունի, (Պըրմա), հայ եկեղեցւոյ պըրմածին հովիւ Հայր Յելիֆը, Անտիոֆի Ուղղափառ եկեղեցւոյ Օգլընտի հոգեւոր հովիւը, գաղութի նահապետ 83-ամեայ Տոֆ. Մինաս Էլիասը եւ հայ հաւատացեալներ, որոնք վերջին տարիներուն Օգլընտ հաստատուած են Իրաքէն, Իրանէն ու Հայաստանէն:

Պատարագի աւարտին, եկեղեցւոյ յարակից սրահին մէջ հաւաքոյթ մը տեղի ունեցաւ, ուր գաղութի 16 աշակերտները, իրենց ուսուցչուհի Տիկ. Սալքի Նըլտըգեանի առաջնորդութեամբ, գեղարուեստական կոկիկ յայտագիր մը ներկայացուցին՝ երգով ու արտասանութեամբ, խլելով երկարատեւ ծափեր:

Վարչութեան Ատենապետ Տիար Արա Օվաննեսօֆֆի յանուն վարչութեան ու գաղութին յուշանուէր մը յանձնեց Առաջնորդ Ս. Հօր. իսկ Տիար Ստեփան Ստեփանեան գեղեցիկ խօսքով մը գաղութի գոհունակութիւնը արտայայտեց, այս պատմական այցելութեան առիթով:

Բշ. 8 Յունիսի առաւօտուն, Առաջնորդ Ս. Հայրը, ընկերակցութեամբ վարչականներ, Արա Օվաննեսօֆֆի, Սերժիկ Սուֆիասեանի եւ Վահագն Գալստեանի, պաշտօնական այցելութիւն մը տուաւ Օգլընտի Հոովմէական-Կաթոլիկ եկեղեցւոյ Առաջնորդ, Գերշ. Փաթրիֆ Նպս. Տանն-ին. իսկ յետ միջօրէին, Անկլիֆան եկեղեցւոյ Առաջնորդ, Գերշ. Զօն Նպս. Փաթըրսընին: Երկու հոգեւոր պետերն ալ սիրալիր ընդունելութեան արժանացուցին Առաջնորդ Ս. Հայրը եւ իրեն ընկերացող պատուիրակութեան անդամները. խոստանալով ամէն տեսակի աջակցութիւն, մասնաւորաբար հոգեւոր հարցերու պարագային:

Նոյն երեկոյեան, վարչական կազմը, պաշտօնական ընթրիքով մը պատուեց Առաջնորդ Ս. Հայրը: Ընթրիքի ընթացքին, ամէն ոք իր զգացումը քաժականառով մը արտայայտեց:

Պաշտօնական քաժենն ետք, շատ ջերմ, հարազատ ու մտերմիկ մթնոլորտ մը ստեղծուեցաւ, որ անկասկած բոլորի

յիշողութեան մէջ անմոռաց պիտի մնայ:

ԴՂ. 10 Յունիսի երեկոյեան, Առաջնորդ Ս. Հայրը Սուփասեաններու տան մէջ մտերմիկ հանդիպում մը ունեցաւ գաղութի փոքրիկներուն հետ, ուր կարեւորեց հայ հաւատքի ու հայ լեզուի անհրաժեշտութիւնը. ապա հանդիպում ունեցաւ պարման-պարմանուհիներու հետ, ուր գնահատեց ու փառաբանեց անոնց ցուցաբերած հետաքրքրութիւնը հայ արժէքներու նկատմամբ եւ աշխոյժ մասնակցութիւնը գաղութային գործունէութեան մէջ:

Աւելի ուշ Առաջնորդ Ս. Հայրը, վարչական կազմի անդամներու եւ գաղութի կարգ մը անդամներու հետ բոլորուեցան հայու սեղանի շուրջ, ուր ողջերթի խօսքեր արտասանուեցան:

ԵՂ. 11 Յունիսի առաւօտուն, Առաջնորդ Ս. Հայրը հարցազրոյց մը ունեցաւ Օգլընտի թերթերէն մէկուն քրթակցին հետ:

Առաջնորդ Ս. Հայրը իր առաջնորդութեան աւարտին, նոյն երեկոյեան Օգլընտի հայութենէն հրաժեշտ առնելով, ողջամբ իր պաշտօնատեղին, Սիւնի վերադարձաւ:

ՆՈՐ ԶԵԼԱՆՏԱՅԻ ԳԱՂՈՒԹ

Ապրիլեան նահատակաց Յուշահանդէս, Հայաստանի Հանրապետութեան 80 ամեակի տօնակատարութիւն, եւ Առաջնորդական Ա. Պաշտօնական այցելութիւն Օֆլանտ.

Նոր Զելանտայի Հայկական Միութեան վարչութեան կազմակերպութեամբ 24 Ապրիլի երեկոյեան տեղի ունեցաւ Ապրիլեան նահատակաց 83րդ տարելիցի յուշահանդէսը, ներկայութեամբ աւելի քան 50 հայ եւ օտար հանդիսականներու: Բացման խօսքը արտասանեց հայկական միօրեայ վարժարանի տնօրէնուհի՝ Տիկին Սայրի Նըլտըզեան: Ան ըսաւ որ առանց անցեալը լաւ սորվելու կարելի չէ ապագան լաւ կազմակերպել եւ առանց պահանջատիրութեան կարելի չէ իրագործուած տեսնել Միացեալ, ազատ եւ անկախ Հայաստանի տեսլականը:

Գեղարուեստական կոկիկ յայտագիր մը հրամցուեցաւ: Խմբերգեցին Միօրեայ Վարժարանի աշակերտները ապա

արտասանեցին օրիորդներ Թափիլ Գոհարեան, Քնարիկ Ստեփանեան, Լիլիթ Զաքարեան:

Խոստմնալից մտաւորական Վիգէն Գալստեան Հայերէն լեզուով ներկայացուց, ժամանակագրական կարգով, բոլոր այն երկիրները որոնք հայկական ցեղասպանութիւնը պաշտօնապէս նանչած են, որմէ ետք Միութեան վարչութեան Ատենապետ Պրն. Արա Օվանէսօֆ անգլերէն լեզուով հակիրճ պատմականը ըրաւ Մեծ Եղեռնին:

Օրուան բանախօսն էր Նարեկ Պասմանեան: Անգլերէն լեզուով իր արտասանած դասախօսութեան մէջ ան ծանրացաւ փառաքան, տնտեսական եւ ընկերային բոլոր դրդապատճառներուն վրայ, որոնք առաջնորդեցին օրուան թուրք

ղեկավարութիւնը ի գործ դնելու Թալէաթներու նիւաղային ծրագիրը: Պրն. քանախօսը բացատրեց իրաւական իմաստը ցեղասպանութեան՝ տալով իրաւական փաստեր հայ ժողովուրդին դէմ ցեղասպանութիւն գործադրուած ըլլալուն: Նրիտասարդ դասախօսը իր խօսքը աւարտեց կոչ ուղղելով պահանջատիրութեան եւ հայրենիքին գորավիզ կանգնելու:

Փակման խօսքը արտասանեց Պրն. Նշան Պասմանեան որ բացատրեց թէ ինչ պէտք է Ապրիլ 24ը նշանակէ անցնող եւ ապագայ սերունդներուն համար:

29 Մայիսի երեկոյեան, դարձեալ Նոր Զելանտայի հայկական Միութեան վարչութեան կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ Հայաստանի հանրապետութեան հիմնադրութեան 80րդ տարեդարձի տօնակատարութիւնը: Ներկայ էին 50ի մօտ հայորդիներ: Գեղարուեստական կոկիկ յայտագիր մը պատրաստուած էր տիկիներ Սալբի Նըլտըզեանի եւ Այտա Գալստեանի կողմէ:

Օրուան քանախօսն էր Պրն. Նշան Պասմանեան: Սահիկներու եւ պատկերներու միջոցաւ Պրն. դասախօսը հարազատօրէն ներկայացուց Սարտարապատի, Բաշ Ապարանի եւ Ղարափիլիսէի նակատամարտերը, իրենց մանրամասնութեանց մէջ բացատրեց նակատամարտերուն «strategy»-ն, վերլուծեց քաղաքական պայմանները նախքան Սարտարապատ, առաքայական բացատրութիւն տուաւ Հայաստանի Հանրապետութեան երկուփուլէ տարուան քաղաքական ու տնտեսական քարդ պայմաններուն: Հանդիսութիւնը փակուեցաւ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի 80 ամեակի առթիւ թեմերուն ուղղուած հայրապետական կոնդակով:

Կիրակի, 7 Յունիս 1998ը Օֆլանտի հայ գաղութին համար ամսոճանալի պիտի մնայ: Առաջին Առաջնորդական Պատարագը տեղի ունեցաւ այդ օր եւ Նոր Զելանտայի

առաջին Ազգային Վարչութիւնը նշանակուեցաւ:

6 Յունիսի կէս գիշերին Օֆլանտ ժամանեց Աւստրալիոյ եւ Նոր Զելանտայի Թեմի առաջնորդ Ադան Արք. Պալիօզեան: Օղակայան ժամանած էին Նոր Զելանտայի հայկական Միութեան Վարչութեան անդամները եւ ազգայիներ՝ աւելի քան քսան հայորդիք: Յատուկ այս առթիւ Հոնկ Դոնկէն գաղութս ժամանած էր Ազգային քարերար Պրն. Հագ Մաքսեան:

Օֆլանտի Թափափունա շրջանի Saint Peter's Anglican Churchի մէջ տեղի ունեցաւ Առաջնորդական առաջին Պատարագը ներկայութեամբ աւելի քան 100 հայ եւ օտար հաւատացեալներու: Ներկաներուն մէջ էին Բանկուէն (Պուրմա) առժամաբար Օֆլանտ ժամանած եւ հայութեան քարեկամ Father Felix, Օֆլանտի Antiochian Churchի հոգեւոր հովիւ Father Michael Coumbaia եւ Saint Peter's Anglican Churchի հոգեւոր հովիւ Vicar Robert Mills, Սովետական նախկին Նոր Զելանտայի փոխ դեսպան եւ University of Aucklandի քաղաքական գիտութեանց դասախօս Փրօֆէսըր Ռուբէն Ազիզեան: Դպրաց խումբը կը ղեկավարէր Պրն. Նշան Պասմանեան, որուն եւ 10 դպրուհիներու անխոնջ աշխատանքով կարելի եղաւ ներդաշնակ խումբ մը կազմել եւ վաշելիլ հայկական հոգեպարար պատարագը:

Իր հայրենաշունչ քարոզով Սրբազան Հայրը քաջալերեց գաղութի բոլոր հայերը համախմբուելու, իրարու ցաւ եւ ուրախութիւն քաժնելու, ձեռք ձեռքի աշխատելու յօգուտ մեր եկեղեցւոյ եւ հայրենիքին: Ապա յայտարարեց անունները առաջին Ազգային վարչութեան, որ հիմը պիտի ըլլայ Ազգային եկեղեցական կեանքի կազմակերպման:

Ազգային վարչութեան անդամներն են.

Պրն. Արա Օվանէսօֆ - Ատենապետ

Պրն. Վահագն Գալստեան - Ատենադպիր
Տիկ. Հերմիկ Սուֆիասեան - Ատենադպիր
Պրն. Ստեփան Ստեփանեան - Խորհրդական
Պրն. Յակոբ Ելուրզեան - Խորհրդական
Պրն. Սէրժ Սուֆիասեան - Խորհրդական
Պրն. Ալֆրէտ Ղազգի - Խորհրդական

Պատարագէն ետք տեղի ունեցաւ
աւանդական աղ ու հացի օրհնութիւն եւ
հիւրասիրութիւն, որուն ընթացքին Միօրեայ
վարժարանի աշակերտութիւնը բարի
գալուստի երգերով եւ արտասանութիւն-
ներով գմայեցուց ներկաները:

Երկուշաբթի, 8 Յունիսին, ըստ
նախօրոք դասաւորուած ժամադրութեանց,
Սրբազան Հայրը, ընկերակցութեամբ Ազգ-
վարչութեան անդամներու, այցելեց
Օֆլանտի Կաթոլիկ եւ Անկլիկան եկեղեցիներու
ընդհանուր պատասխանատու եպիսկո-
պոսներուն յամաձինս՝ Հայր Փաթրիք
Տանի եւ ձոն Փաթըրսընի: Երկու

կրօնապետները սիրալիր ընդունեցին
Սրբազան Հայրը եւ իրենց գորակցութիւնը
յայտնեցին Հայց. եկեղեցւոյ եւ Նոր
Զեյանտայի հայ համայնքին:

Երեկոյեան, Ազգային վարչութեան
հրաւերով տեղի ունեցաւ պաշտօնական
ընթրիք: Խօսք առին Ատենապետ Պրն.
Արա Օվանէսօֆ եւ Պրն. Նշան Պասմանեան:
Վարչութեան խնդրանքին ընդառաջելով եւ
յանուն Ազգ. վարչութեան Սրբազան Հայրը
պարգեւատրեց Պրն. Նշան Պասմանեանը
իր յաճախակի այցելութեանց Ազգային
կեանքին իր բեղուն մասնակցութիւնը
բերած ըլլալուն եւ Առաջնորդական
այցելութիւնը յաջողցուցած ըլլալուն
համար:

Սրբազան Հօր այս այցելութիւնը
անկիւնադարձ մը եղաւ գաղութին համար:
Հօտը գտաւ իր հովիւը, այլեւս անտէր չէ:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՀԱՅՐ ՖԷԼԻԲՍԻ ՀԵՏ

*Հ.- Հայր Ֆելիքս, մեր համայնքին
համար մեծ ուրախութիւն էր ձեզ
տեսնել Աղան Արք. Պալիօգեանի կողքին
Սուրբ եւ Անմահ Պատարագի ընթացքին:
Առաջին անգամ ըլլալով ոչ հայ
կղերականի մը շրթներէն ունկնդրեցինք
հայերէնով արտասանուած աղօթք:
Անսովոր է այս մէկը, ի՞նչպէս
պատահեցաւ որ դուք, Բանկունի
Անկլիկան եկեղեցւոյ կրօնաւոր, հայերէն
լեզուով կ'աղօթէք եւ հայերէն
շարականներ կ'երգէք:*

Պ.- Իմ կապս Հայաստանեայց
Առաքելական եկեղեցւոյ հետ սկսաւ 1976ին
երբ Բանկունի հայ եկեղեցւոյ վեց
խնամակալները դիմեցին Բանկունի
Անկլիկան եկեղեցւոյ Եպիսկոպոսին եւ
խնդրեցին որ կրօնաւոր մը ուղարկէ իրենց

եկեղեցին անգլիերէն լեզուով պատարագելու
համար: Եպիսկոպոսը ինծի պատիւ ըրաւ
այդ գործը: Վեց ամիս պատարագելէ ետք
նկատեցի որ հաւատացեալներուն մե-
ծամասնութիւնը՝ հայեր, չէին հասկնար
անգլիերէն լեզուով մատուցուած Ս.
Պատարագը: Ուստի, որոշեցի ես ինքս
սորվիլ հայկական շարականները: Ես ինքս
շարականագետ ըլլալով դժուար չեղաւ
զանոնք սորվիլ: Լիբանանահայ վաճա-
ռական մը եւ իր տիկինը քառասուն
օրերու ընթացքին ինծի սորվեցուցին
հայերէն գիրերն ու պատարագի
եղանակները: Մնացեալը իմ գործս պիտի
ըլլար: 1977ի Յունուարին մատուցի հայերէն
լեզուով առաջին Պատարագս: Այդ
թուականէն սկսեալ ամէն կիրակի
հայերէնով պատարագած եմ:

Հ. Հայերու թիւը շատ է Րանկունի մէջ որ կրնա՛ն բկեղեցի պահել: Ինչո՞ւ էջմիածինը Հայ կղերական մը հոն չուղարկեք:

Պ.- Հայերու թիւը՝ 150 ընտանիք է, սակայն մեծամասնութիւնը եկեղեցի չեն յանախեր եւ կը ձուլուին Պուրմացիներու մէջ խառն ամուսնութեանց պատճառաւ: Եկեղեցին միայն հայերը չեն որ կ'օգտագործեն: Ես պատարագ կը մատուցանեմ Ռումանացիներու, Յոյներու, Ասորիներու եւ Հայերու համար, բոլորին միասնաբար, հայերէն լեզուով: Զեմ կարծեր թէ գործնական պիտի ըլլար հայ հոգեւոր հովիւ մը դրկել Րանկուն նկատի ունենալով երկրին փառափառութեան տնտեսական պայմանները:

Հ.- Պիտի վերադառնամ առաջին հարցումիս եւ անգամ մը եւս հարց տամ՝ ինչո՞ւ հայերէն լեզուով պատարագել վերոյիշեալ չորս ազգերուն հաւատացեալներուն համար:

Պ.- Հայերէն լեզուն, հայկական երաժշտութիւնը այնքան պարզ են եւ այնքան վեհ, այնքան գեղեցիկ ու սառնամանակ, որ մարդս ինքզինք միայն անոնցմով Աստուծոյ աւելի մօտիկ կը գգայ: Ես ուսումնասիրած եմ զանազան լեզուներով կատարուած պաշտամունքներն ու երգուած շարականները, ոչ մէկը կարելի է քաղցատել հայկականներուն հետ: Ես երկրպագուն եմ ձեր լեզուին եւ ձեր եկեղեցական երաժշտութեան: Հինգ ամիսէ ի վեր Նոր Զելանտա կը գտնուիմ յատուկ առաքելութեամբ, ամէն առաւօտ աղօթքս հայերէնով արտասանուած «Հայր Մեր»-ով կը սկսիմ եւ նախ քան հաղորդուիլս «Սուրբ Սուրբը» կ'երգեմ:

Հ.- Հայկական կրօնական ո՞ր հաստատութեանց հետ կ'ապ հաստատուած էք:

Պ.- Հաստատութեանց հետ՝ ո՛չ, սակայն մօտիկ քարեկամութիւն ունիմ Աւստրալիոյ եւ Նոր Զելանտայի թեմի

քարեջան առաջնորդ Ադան Արք. Պալիօգեանի հետ: Սրբազան Հօր առաջին անգամ հանդիպեցայ Պանֆոֆի մէջ 1995 թիւին: Նախ քան իր հոս այցելելը զիս պաշտօնապէս հրաւիրեց Սիւնի, երկու շաբաթուան համար, որ աւելի մօտէն ծանօթանամ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ծիսակատարութեան, աւելի լաւ ճանչնամ հայ համայնքն ու հայ եկեղեցին:

Հ.- Շնորհակալ եմ Հայր Ֆիլիփս: Արդեօ՞ք բան մը ունի՞ք աւելցնելի՞ք այս հարցազրոյցին:

Պ.- Այո՛: Նախ ըսեմ, որ Րանկունի հայկական եկեղեցին կառուցուած է 1840ին իսկ հայերը սկսած են Րանկուն գալ 16րդ դարէն: Շրջանը կը պատկանի Ծալրագոյն Արեւելիի Հայրապետական Պատուիրակութեան: Այսօր երեք հոգիներ խնամակալ մարմին մը հոգ կը տանի եկեղեցւոյ պետքերուն, յանձնէ՝ Պր. Պասիլ Մարթինի - Ատենապետ, Պր. Տիգրան Մինասեանի - Գանձապահ, Տիկ. Պարպարա Մինասեանի - Քարտուղարուհի: Եթէ չեմ սխալիր, այս մարմինը նշանակուած է Կալկաթայի եկեղեցւոյ եւ դպրոցի խնամակալ մարմնին կողմէ: Կ'ուզէի ձեր ընթերցողներուն թելադրել մէկ շատ կարեւոր բան: Հայաստանեայց եկեղեցին Առաքելական է քայց միսիոնարական ոչ մէկ աշխատանք կը տանի: Առանց այդ աշխատանքին եկեղեցին կը լնանայ ու օր մըն ալ կը խամրի: Զեր միսիոնարական աշխատանքը պայման չէ որ կատարէ՛ք հայկական ներքին շրջանակի մէջ միայն, պէտք է դուրս գա՛ն նաեւ եւ ճանչցնէ՛ք ձեր եկեղեցին օտարներու: Ասիկա հարց մըն է որ Գերաշնորհ Ադան Արքեպիսկոպոսին հետ պիտի փնտռէմ:

Օֆլանտի մէջ Առաջնորդական առաջին Պատարագը յաջողցնելով դուք անգամ մը եւս փաստը տուի՞ք թէ ինչ քացառիկ ազգի զաւակներ էք, կազմակերպ, աշխոյժ եւ Աստուածալախ: Յաջողութիւն՝ ձեր երթին:

Ն. Պ.